

moi
GRUNNEN | DRENTHE

Lesbrief
Spot Aan!

Introductie

Lesbrief Spot Aan!

Deze lesbrief hoort bij het kijkdoosknipblad voor groep 1 t/m 4 dat is gekoppeld aan het thema van de Kinderboekenweek Spot Aan! Maar ook leerlingen uit groep 5 t/m 8 kunnen met de opdracht aan de slag. Van hen wordt op creatief vlak iets meer zelfstandigheid verwacht.

In deze lesbrief vind je tips hoe je de streektaal kunt inzetten bij een creatieve opdracht, in dit geval een (hopelijk) knotsgekke en fantasievolle kijkdoos. Alle documenten bij deze opdracht vind je op <https://ltndersaksisch.nl/moi/> en binnenkort ook op www.wijzijnmoi.nl.

Je hoeft zelf geen streektaal te spreken om ermee aan de slag te kunnen in de klas. De woordenlijsten die we hebben opgenomen helpen je al een eindje op weg. Het is handig om ze vooraf even door te nemen, zodat je weet welke woorden je bij deze opdracht kunt gebruiken.

Met deze uitgave van Wiesneus Extra willen we niet alleen het gebruik van de streektaal stimuleren, maar ook aandacht geven aan de andere talen die kinderen van huis uit spreken. Zo ontdekken leerlingen dat er veel verschillende talen en taalvarianten bestaan en dat iedere taal waardevol is. Dit sluit aan bij de kerndoelen voor Nederlands, in het bijzonder bij het domein meertaligheid.

Je kunt de streektaal en andere thuistalen op een eenvoudige manier een plek geven in de dagelijkse praktijk. Begroet de kinderen bijvoorbeeld iedere ochtend in de streektaal, of kies elke dag een andere taal die in de klas wordt gesproken. Ook korte activiteiten zoals tellen, kleuren benoemen of eenvoudige woorden oefenen in verschillende talen zijn laagdrempelig en leuk. Deze momenten bieden volop mogelijkheden voor spelletjes, gesprekken en nieuwsgierigheid naar elkaar.

Spot Aan! zet bijzondere prestaties en eigenschappen van kinderen in het zonnetje. Hierover in gesprek gaan en je waardering ervoor uitspreken draagt bij aan een prettige sfeer in de klas. Betrek je hier de streektaal en andere talen bij dan werk je ook aan taalbewustzijn, waardering voor meertaligheid en het zichtbaar maken van de talen die kinderen met zich meebrengen.

We wensen je veel plezier met de lessuggesties in deze lesbrief!

Lesformulier streektaalen

Lesbrief Spot Aan!

Groep

1 t/m 4, eventueel ook in te zetten voor groep 5 t/m 8

Beginsituatie

In de vorige edities van Wiesneus Extra (kijkplaat zomer en de Wiesneus Gouden Weken editie) hebben de leerlingen van groep 1 t/m 4 verschillende Groningse/Drentse woorden geleerd.

Aanbodsdoel

Leerlingen maken kennis met streektaal en andere talen in de klas door woorden te benoemen, te categoriseren, te vergelijken en hierover te vertellen. De nadruk ligt op mondelinge taalvaardigheid: luisteren, spreken en vertellen.

In deze les

- ▼ Maken de leerlingen een kijkdoos.
- ▼ Krijgen ze woorden aangeboden in de streektaal, passend bij het thema Spot Aan!
- ▼ Verwoorden ze wat ze hebben gemaakt, waarbij ze gebruikmaken van woorden uit de streektaal.

Vaardigheid

- ▼ spreken/luisteren

Vorbereiding

🕒 30 minuten

Activiteit

🕒 minimaal 90 minuten (eventueel verdeeld over meerdere momenten in de week om aan de kijkdoos te werken)

Materiaal

- ▼ Lied Loat Moar Zien (Gr)/Laot Maor Zien (Dr)
- ▼ Knipplaat Spot Aan!, voor iedere leerling. (Voor de bovenbouw is er een PDF beschikbaar om extra knipplaten te printen.)
- ▼ Inspiratieboekje (bedoeld voor leerkrachten) Wees terughoudend met het laten zien van de inspiratiefoto's. Pas als leerlingen zelf helemaal niets kunnen bedenken, kun je ze gebruiken om ze op weg te helpen.
- ▼ Schoendoos of andere doos waar de kijkdoos van gemaakt kan worden. (Voor ieder kind een doos of één doos per groepje als je kiest voor groepswork).
- ▼ Kleurpotloden en stiften
- ▼ Extra materialen om de kijkdoos tot leven te wekken zoals vliegerpapier, zijdevloeipapier, kurken, dopjes, restjes gekleurd papier, restjes stof, cadeaulinten, raffia, glitters, pailletten, knopen, satéprikkers, ijslollystokjes etc.
- ▼ Scharen en lijm
- ▼ Woordenlijst onderaan deze lesbrief.
- ▼ Eerdere woordenlijsten, het lied, het inspiratieboekje en het kijkdoosknipblad vind je op <https://ltnedersaksisch.nl/moi/> en binnenkort ook op www.wijzijnmoi.nl.

Voorbereiding leerkracht

- ▼ Vraag leerlingen om een (schoenen)doos mee te nemen van huis.
- ▼ Bekijk vooraf de kijkdoosknipplaat.
- ▼ Lees de woordenlijst door. Kies enkele woorden die je met de leerlingen wilt bespreken.
- ▼ Beluister het lied Loat Moar Zien (Gr)/Laot Maor Zien (Dr).
- ▼ Neem het inspiratieboekje door.
- ▼ Verzamel alle materialen en leg deze klaar.
- ▼ De leerkracht hoeft zelf geen streektaal te spreken. Gebruik eventueel ingesproken woorden, een woordenlijst of laat kinderen en ouders meedenken.

	Omschrijving	Materialen en links
Stap 1 🕒 15 min	▼ Luister samen het lied Loat Moar Zien (Gr)/Laot Maor Zien(Dr). Bespreek waar het over gaat. Leg de link met de Kinderboekenweek.	▼ Lied op het digibord.
Stap 2 🕒 210 min	▼ Deel de knipplaat uit en zet de PDF van de knipplaat op het digibord. Wat is er allemaal te zien? Bespreek samen. Kort uitwisselen en een aantal woorden in de streektaal benoemen.	▼ Kijkdoosknipplaten en PDF kijkdoosknipplaat op het digibord.
Stap 3 🕒 360 min	▼ De leerlingen maken een kijkdoos. Dit kan een "standaard" kijkdoos zijn van een schoendoos met een gat erin en een lichtdoorlatend deksel. ▼ Of een open kijkdoos, die meer weg heeft van een theaterpodium. (Kies deze variant als je mee wilt doen aan de Kijkdooswedstrijd). ▼ Laat leerlingen eerst zelf bedenken wat ze allemaal kunnen maken met de knipplaat en hoe ze de losse ogen, neuzen, mondjes en brillen kunnen gebruiken. ▼ Loop rond terwijl de kinderen aan het werk zijn. Stel vragen over wat ze maken en denk mee over problemen en oplossingsrichtingen. Laat het bedenken van oplossingen zoveel mogelijk bij de leerlingen zelf. ▼ Voer korte gesprekjes waarbij je, waar mogelijk, woorden in de streektaal gebruikt, bijvoorbeeld bij het benoemen van de dieren of voorwerpen die de kinderen in de kijkdoos gebruiken. ▼ Zet eventueel het lied op als achtergrondmuziek of kies andere muziek in de streektaal.	▼ Kijkdoosknipplaten, kleuropotloden, stiften, lijm, scharen, vliegerpapier, zijdevloei papier, kurken, dopjes, restjes gekleurd papier, restjes stof, cadeaulinten, raffia, glitter, pailletten, knopen, satéprikkers, ijslollystokjes etc.
Verwerking 🕒 15 min	▼ Presenteer de kijkdozen in de klas. Loop samen een ronde langs alle kijkdozen en laat de leerlingen vertellen over wat ze hebben gemaakt. Nodig ze uit om tijdens het vertellen ook streektaalwoorden te gebruiken. Betrek hier ook andere talen bij.	▼ Werkstukken van de kinderen.
Inkorten / uitbreiden	▼ Uitbreiden: Doe mee aan de Kijkdooswedstrijd en maak kans op een leuke prijs voor de school. Kies samen de mooiste kijkdoos uit en lever deze in bij Van der Velde boekhandel in Groningen. De voorwaarden voor deelname zijn te vinden op https://ltnedersaksisch.nl/moi/ en binnenkort ook op www.wijzijnmoi.nl .	

**Meer met
streektaal****4 t/m 8 jaar (groep 1-4)**

- ▼ Nadruk op horen en zeggen.
- ▼ Streektaallied: speel liedjes in de streektaal via Spotify terwijl kinderen aan hun kijkdoos werken.
- ▼ Etikette erbij: een simpel woordkaartje (eventueel met plaatje) in de streektaal naast een voorwerp in de kijkdoos, zodat het zichtbaar wordt zonder dat kinderen zelf hoeven te schrijven.

9 t/m 12 jaar (groep 5-8)

- ▼ Actief en onderzoekend met aandacht voor taalreflectie.
- ▼ Spraakballon/bordje in de kijkdoos: een zin of dialoog in de streektaal, bijvoorbeeld wat een figuurtje "zegt" in de scène.
- ▼ Vergelijken: laat leerlingen een woord of uitdrukking naast het Standaardnederlands én naast een andere thuistaal in de klas leggen om zo een verbinding te maken naar de meertaligheid in de klas.
- ▼ Presenteren: bij het Spot Aan!-thema past het goed dat leerlingen hun kijkdoos aan de klas "op het podium" toelichten en daarbij bewust een streektaalwoord of -zin gebruiken, met uitleg wat het betekent.

Voor beide groepen

- ▼ Woorden verzamelen/ouderbetrokkenheid: laat kinderen thuis aan opa, oma of ouders vragen hoe een voorwerp dat in hun kijkdoos komt (bijv. een huis, dier, boom) in de streektaal heet. Ze nemen dat woord mee de klas in.
- ▼ Behandel streektaal en andere thuistalen van kinderen gelijkwaardig: wie geen streektaal heeft, mag een woord uit de eigen thuistaal gebruiken volgens hetzelfde stramien.
- ▼ Verzamel de losse streek-/thuistaalwoorden op een gezamenlijk klassenbord ("onze woorden") naast de kijkdozen, zodat het geheel zichtbaar wordt.
- ▼ Speel Ik zuik (Gr)/zuuk (Dr) iemand die... De leerkracht zegt: Ik zuik/zuuk iemand die n [woord in de streektaal] in zien/heur kiekdeus heft. De leerlingen zoeken een kijkdoos waarin dit voorwerp te zien is en gaan erbij staan. Speel opnieuw met een ander woord. Geef daarna een leerling de beurt.
- ▼ Leer het lied Loat Moar Zien (Gr)/Laot Maor Zien (Dr) aan. Bespreek de woorden uit het lied. Kijk waar je de streektaalwoorden uit de kijkdozen kunt verbinden met de tekst van het lied.

Liedjes Wiesneus

- ▼ Wiesneus op Spotify (GR)
https://open.spotify.com/album/33jcxu4J8ugoVusab4ShHW?si=wcFcTavFSYGvFC_EHCd3NQ&nd=1&dlsi=7b82fb07c0174e1f
- ▼ Wiesneus op Spotify (Dr)
<https://open.spotify.com/album/5p72vxdV8pDUZMrMuD-MZB1>

moi

Woordenlijst Nederlands – Drèents – Grunnegs - Spot Aan!
erfgoedonderwijs groningen.nl